

دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)

نقش دانشگاه آزاد اسلامی در توسعه پایدار مشارکت‌های زنان ایران

دکتر زهره سعادت‌مند

دکتر احمدهلی فروغی ابری

دکتر آذر قلی‌زاده

اعضاء هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان

سرشناسه	: سعادت‌مند زهره، ۱۳۴۴ --
عنوان و نام پدید آور	: نقش دانشگاه آزاد اسلامی در توسعه پایدار مشارکت های زنان ایران / زهره سعادت‌مند، احمدعلی فروغی ابری، آذر قلی زاده
مشخصات نشر	: خوراسگان (اصفهان): دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوراسگان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۱ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول، نمودار.
شابک	: 978-964-10-1377-8
پادداشت	: کتابخانه.
موضوع	: زنان در توسعه -- ایران
موضوع	: زنان در توسعه -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: توسعه پایدار -- ایران -- مشارکت زنان
موضوع	: توسعه پایدار -- ایران -- تأثیر آموزش عالی
موضوع	: زنان در آموزش عالی -- ایران
موضوع	: زنان -- ایران -- اشتغال
شماره افزوده	: فروغی ابری، احمدعلی، ۱۳۲۰ -
شماره افزوده	: قلی زاده، آذر، ۱۳۳۲ -
شماره افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوراسگان
رده بندی کنگره	: HQ۱۲۴/۱۵۸۰ الف ۹۱-۷۱۳۹
رده بندی دیویی	: ۳۰۵.۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۶۵۹۱۳

ناشر: معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)

نشانی: اصفهان، خیابان جی، صندوق پستی: ۸۱۵۹۵-۱۵۸

تلفن: ۹-۰۱-۵۳۵۴۰۰۱، فاکس: ۰۱-۵۳۵۴۰۶۰، Email: info@khuifsf.ac.ir

نقش دانشگاه آزاد اسلامی در توسعه پایدار مشارکت های زنان ایران

زهره سعادت‌مند - احمدعلی فروغی ابری - آذر قلی زاده

- تعداد: ۱۰۰۰ جلد
- نوبت چاپ: اول / وزیری
- تعداد صفحات: ۱۷۲ صفحه
- تاریخ نشر: ۱۳۹۱

• مجری چاپ: توسعه انتشارات فرزندگان زاینده رود

قیمت: ۵۵۰۰ تومان

© حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۳۷۷-۸ ISBN: 9789641013778

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۹
مقدمه	۱۱
فصل اول زنان و اشتغال	۱۳
ضرورت مشارکت زنان	۱۵
اشتغال زنان از دیدگاه مختلف	۱۶
موانع اشتغال زنان	۱۸
علل رویکرد زنان به اشتغال	۲۳
دیدگاه اسلام درباره اشتغال زنان	۲۶
ویژگی اشتغال زنان در ایران	۲۹
اشتغال زنان در ایران	۳۳
نرخ اشتغال زنان در ایران	۳۷
رویکردهای مثبت و مزایای اشتغال زنان	۴۲
نگرشی نسبت به زن و اشتغال	۴۳
سهم زنان از منابع نیروی انسانی	۴۴
نیروی انسانی، توسعه و زنان	۴۵
سیر تحولات در برنامه‌ریزی توسعه زنان در جهان	۴۹
مقیاس فعالیت زنان	۵۴
نقش زن در توسعه انسانی	۵۶

۵۹	دیدگاه زنان در توسعه "WID" "Y".....
۶۰	دیدگاه جنسیت و توسعه "GAD" "۱۰".....
۶۲	برنامه‌ریزی پروژه‌های توسعه و زنان.....
۶۲	استراتژی‌های اصلی جنسیت در توسعه.....
۶۴	رویکردهای موجود در مورد نقش زنان در توسعه.....
۶۸	توانمندسازی و زنان.....
۶۹	ماهیت اقتضایی توانمندسازی.....
۷۱	زنان، آموزش و پرورش.....
۷۴	تقویت مهارت‌های مدیریتی زنان.....
۷۶	نقش آموزش عالی در مشارکت زنان.....
۷۸	تحلیل کمی مشارکت زنان در آموزش عالی ایران.....
۸۲	ابعاد افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی.....
۸۲	مشارکت زنان در آموزش عالی به مثابه یک واقعیت جهانی.....
۸۳	افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی به مثابه استجابة ارزش‌ها.....
۸۴	افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی به مثابه نوعی جبر اجتماعی - آموزشی.....
۸۵	افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی به مثابه نوعی جبر اجتماعی - هنجاری.....
۸۶	پیامدها و نتایج افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی.....
۸۸	دیدگاه‌های نظری در زمینه مشارکت زنان در آموزش عالی.....
۹۱	پیامدهای تحصیلات زنان.....
۹۴	مشارکت زنان در توسعه.....
۹۷	مفهوم مشارکت و انواع آن.....
۱۲۰	تأثیر مشارکت زنان بر خانواده.....
۱۲۳	دیدگاه‌های نظری درباره اشتغال زنان.....
۱۳۰	موانع و محدودیت‌های مشارکت زنان.....
۱۳۴	خلاصه و نتیجه‌گیری فصل اول.....

۱۳۵.....	فصل دوم گزارش یک طرح پژوهشی
۱۳۷.....	مروری بر نتایج اجرای یک طرح پژوهشی
۱۴۰.....	سوال اصلی پژوهش
۱۴۰.....	روش پژوهش
۱۴۱.....	جامعه آماری
۱۴۱.....	تعیین حجم نمونه
۱۴۲.....	روش نمونه گیری
۱۴۳.....	ابزار جمع آوری داده ها
۱۴۴.....	یافته های جمعیت شناختی پژوهشی
۱۴۵.....	یافته های اصلی پژوهشی
۱۴۹.....	تجزیه و تحلیل سوال های اصلی پژوهش
۱۵۷.....	بحث و تفسیر سوال های اصلی پژوهش
۱۶۵.....	منابع

پیش‌گفتار

آموزش عالی با ایجاد مهارت‌ها و تخصص‌هایی که در افراد به وجود می‌آورد موجب می‌شود که افراد تحصیل کرده از بازار کار بهتری برخوردار باشند و بتوانند در دنیای کاری پیشرفت بیشتری نمایند. آموزش عالی به عنوان یکی از منابع اقتدار زنان نقش بسزایی در اعتلای فکری آنان دارد و سهم عمده‌ای را در توانمندی زنان بر عهده دارد، از طرفی آموزش عالی در ایفای نقش‌های متنوع زنان به عنوان مادر در تربیت فرزندان، نیروی انسانی متخصص و ماهر در زمینه‌های کار و مدیریت و به طور کلی به عنوان یک شهروند آگاه و مسئول بسیار تأثیرگذار می‌باشد. دانشگاه آزاد اسلامی با واحدهای متعدد دانشگاهی از شمال تا جنوب و از شرق تا غرب با فراهم کردن زمینه تحصیلات عالیه برای زنان باعث ایجاد اعتماد به نفس در آنها و ایجاد فرصت مناسبی برای شکوفا کردن استعدادها و ارزش‌های واقعی آنها در جامعه گردیده و به برقراری عدالت اجتماعی، کاهش نگرانی خانواده‌ها و ارتقای سطح آموزشی و فرهنگی زنان کمک شایانی نموده است. (اخوان و شفیعی، ۱۳۸۶، ص ۱۴۳). با توجه به اهمیت نقش زنان در رشد و توسعه جوامع و با توجه به اهمیت و نقش بسیار مهم دانشگاه‌ها و آموزش عالی و به ویژه دانشگاه آزاد اسلامی در مشارکت‌های فرهنگی، اجتماعی، خانوادگی، اقتصادی و سیاسی بانوان کتاب حاضر در صدد است تا گامی هر چند کوچک در راستای تبیین این موضوع بر دارد. در این قسمت جا دارد از زحمات کلیه کسانی که در این مسیر به ما یاری رساندند تشکر نمایم. همچنین ضروریست از مشارکت و همکاری سرکار خانم دکتر قلی‌زاده که در طرح پژوهشی که در

فصل دوم همین کتاب ارائه شده است، همکار ویژه طرح اینجانب بودند تشکر و قدردانی به عمل آورم.

از همکاری صمیمانه سرکار خانم سمانه سلیمی، دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی که در تدوین، طراحی، غلطگیری و تنظیم مباحث کتاب کمال همکاری و مشارکت را داشتند و با انگیزه‌ی فراوان، گام به گام ما را در انجام این مهم یاری رساندند تشکر و سپاس‌گزاری می‌نمایم.

در پایان از رحمت معاونت محترم پژوهشی جناب آقای دکتر نجفی و سایر پرسنل محترم این حوزه تشکر می‌نمایم.

دکتر زهره سعادت‌مند

زمستان ۱۳۹۰

مقدمه

از آنجا که زنان نیمی از اعضای جامعه را تشکیل می‌دهند چنین انتظار می‌رود که این نیروی بالقوه‌ی گسترده با مشارکت بالفعل خود در طیف فعالیت‌های متنوع اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی چرخ‌های جامعه را همگام با مردان به حرکت درآورده و توفیقاتی روز افزون از این رهگذر به بار آورد. (محمدی اصل، ۱۳۸۲) زنان آموزش دیده به عنوان نیمی از نیروی بالقوه کار می‌کنند. با حضور و مشارکت خود نقش مؤثری در پیشرفت جامعه دارند. بنابراین جهت نیل به توسعه اقتصادی پایدار در کشور باید به سطح سواد آنان به ویژه در سطوح عالی و افزایش فرصت‌های شغلی برای آنان به طور هماهنگ به منظور افزایش تولید، بهره‌وری و سرمایه‌گذاری به عنوان یک واقعیت غیر قابل انکار نگریست (قاری سید فاطمه، ۱۳۸۶). آموزش عالی یکی از عوامل فراهم کردن مشارکت زنان در زمینه‌های گوناگون اجتماعی می‌باشد. خوشبختانه امروزه در کشور ما توجه به دختران فرهیخته ایرانی به تحصیلات تکمیلی بیانگر تلاش در جهت آموختن دانش و پرورش نیروهای نهفته معنوی است، کما اینکه در چند سال اخیر میزان ورودی دانشجویان دختر افزایش چشمگیری داشته است. (سعادت‌مند، ۱۳۸۶) با وجود اینکه هم‌هی اندیشمندان به این موضوع تاکید دارند که برای توسعه‌ی همه جانبه جامعه نیاز به همکاری و مشارکت زنان در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی وجود دارد ولی موانع زیادی سر مشارکت زنان در این فعالیت‌ها وجود دارد که آموزش عالی و مهارت‌های شغلی می‌توان نیمی از شایستگی‌های بالقوه‌ی جامعه را در جهت نیل به اهداف متعالی جامعه بکارگرفت. (کارنامه حقوقی و اکبری، ۱۳۸۴) اصولاً یکی از بهترین و روشن‌ترین راه‌های توسعه مشارکت زنان و

تلاش برای بالندگی و شکوفایی توانایی آنان گشودن عرصه های آموزش و پرورش عالی بر روی زنان است. آموزش عالی دانشگاه آزاد اسلامی بخش عظیمی از آن را شامل می شود، فرصتی فراهم آورده تا زنان با چگونگی ایفای نقش های متنوع خود در جامعه آشنا شده و در عرصه های مختلف فرهنگی، آموزشی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی نقشی فعال داشته باشد. (اخوان و شفیی، ۱۳۸۵)

www.ketab.ir